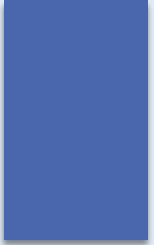

Odraz (nielen) aspektuálnosti vo výkladovom slovníku

Nicol Janočková, Jana Hašanová
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v. v. i., Bratislava

15. celoslovenské stretnutie jazykovedcov
Bratislava 20. – 21. 6. 2022

Vznik Slovníka súčasného slovenského jazyka
iniciovala v 90. rokoch 20. stor.

PhDr. Klára Buzássyová, CSc.

Po nej štafetu úspešne prevzala naša jubilantka
PhDr. Alexandra Jarošová, CSc.

Na to, aby SSSJ kvalitatívne a kvantitatívne zodpovedal iným moderným európskym slovníkom, využíva kolektív:

- **Moderné technológie počítačovej lexikografie:** korpusy – Omnia Slovaca vrátane SNK, softvérové nástroje na prácu s korpusmi – Sketch Engine (Lexical Computing CZ, s. r. o., Brno), na vyhľadávanie v lexikografických korpusoch – LexiCorp → **V. Benko**
- **Lexikografické skúsenosti** → **Ľ. Balážová, K. Buzássyová, B. Chocholová, A. Jarošová, Anna Oravcová, M. Petrufová, E. Porubská, A. Šebestová, A. Šufliarska**, neskôr **M. Avramovová, J. Hašanová, J. Končalová, M. Kováčová, L. Ocetová, Adriana Oravcová, D. Zvončeková...** + mladšie lexikografky: **M. Kapustová, N. Kolenčíková, L. Miháliková**
- **Vedecká redakcia** → **J. Bosák, K. Buzássyová, I. Hrubaničová, M. Ivanová, A. Jarošová, J. Skladaná, M. Sokolová**
- **Odborná spolupráca** → **J. Bosák, K. Buzássyová, Ľ. Králik, A. Ferenčíková, M. Majtán, M. Nábělková, S. Ondrejovič, M. Považaj, I. Ripka, M. Šimková...**
- **Spolupráca s odbornými konzultantmi** – terminologické otázky → **A. Šebestová, B. Chocholová**
- **Recenzenti** → **J. Kačala, Ľ. Králik, J. Mlacek, S. Ondrejovič, M. Sokolová**

Na to, aby SSSJ kvalitatívne a kvantitatívne zodpovedal iným moderným európskym slovníkom, využíva kolektív:

- **Jazykovedná problematika** – východisko gramatickej problematiky MSJ (1966), Dynamika slovenskej morfológie (Dvonč, 1984), syntaktické otázky (práce J. Kačalu); **spolupráca s Prešovskou univerzitou v Prešove** – gramatické a lexikálne otázky, využívanie zásadných publikácií → Morfematický slovník slovenčiny (Sokolová – Moško – Šimon – Benko, 1999); Slovník koreňových morfém slovenčiny (Sokolová – Ološtiak – Ivanová a kol., 2012), Valenčný slovník slovenských slovies (Nižníková, 2006), Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe (Ivanová – Sokolová – Kyseľová – Perovská, 2014)...
- Paralelná spolupráca na **Ortograficko-gramatickom slovníku slovenčiny (red. M. Sokolová – A. Jarošová, 2016)** → D. Guričanová, M. Chochol, M. Kopecká, T. Laliková, S. Mislovičová, R. Ondrejková, I. Vančová
- **Kodifikačná a pravopisná komisia pri JÚLŠ SAV** – riešenie sporných javov
- **Koncepcia z 1. zv. (2006) sa precizuje** a dopĺňa vo forme:
 - dodatkov – interných autorsko-redaktorských inštrukcií pre autorky
 - materiálov po vykonaní záverečných editačných prác na jednotlivých zväzkoch
 - publikačných výstupov riešiteľov

„Vidové“ otázky v SSSJ

- I. Čo pokladať za **vidovú koreláciu/dvojicu (VD)**? → A. Jarošová
- II. Ako lexikograficky zachytiť **vidovú koreláciu v polysémických heslách**?
- III. Ako vnímať **nadpárové korelácie** (s vidovými variantmi: *naplniť – naplňovať, naplňovať; opajcnúť, opajcovať – opajcovávať*) a **vidové trojice** (*silniť – zosilniť – zosilnievať, deliť – rozdeliť – rozdeľovať*)?
- IV. Ako rozlíšiť **prekrývanie sekundárnych imperfektív** (*čerpať – načerpať – načerpávať*) a **frekventatív** (*odjesť – odjedať – opak. odjedávať; odbaviť – odbavovať – opak. odbavúvať*)?
- V. Ako rozlíšiť **vid biaspektuálneho slovesa v konkrétnom kontexte** (*hydratovať, kontaminovať, kreovať*)? Ako sa utvára vidový korelát pri ich adaptácii (*idealizovať – zidealizovať, enterovať – enternúť, menovať – vymenovať, opak. menúvať; oplášťovať – opláštiť*)?

I. Čo pokladať za **vidovú koreláciu/dvojicu**?

Sémantická podstata vidu podľa A. Jarošovej (2013a, b)

Kategoriálny príznak slovíes – „nesamostatný príznak rozprestierajúci sa v priestore a plynúci/trvajúci v čase“ = dynamický príznak

Kategoriálny príznak vidu – „**SPÔSOB plynutia príznaku v čase (so zreteľom na jeho hranice)**“ sa môže realizovať ako:

- nemeniaci sa v čase (**stav**)
- meniaci sa stav (**proces** ako kontrolovaná činnosť alebo nekontrolované dianie)
- zmenený stav (nástup nového stavu – **udalosti**)

I. Čo pokladať za **vidovú koreláciu/dvojicu**?

Sémantická podstata vidu podľa A. Jarošovej (2013a, b)

Vychádza z E. Paulinyho – J. Ružičku – J. Štolca (1968) a E. Paulinyho (1981): dokonavý vid – **ohraničené trvanie deja**

- **Ohraničenosť** sa javí ako komplexnosť deja

Predpoklad ohraničenosti (dokonavosti) deja tvoria 2 príznaky:

1. **prirodzený limit** v podobe dosiahnutia **výsledku deja** (nastúpenie nového stavu = mutácia; Daneš – Hlavsa a kol., 1981)
2. **limit** v podobe vykonania prirodzene **ohraničeného kvanta deja** (kvantizácia procesu)

Dva najznámejšie aspektologické problémy

1. Je prefixálna perfektivizácia, resp. perfektivizácia sufixom *-núť*, synonymným vidovým prostriedkom tak ako vidová sufixácia a vidová transflexia?

– čisté vidotvorné a subsumpčné prefixy (Poldauf, 1954; Kopečný, 1962; Sokolová, 2001, 2009)

2. Sú imperfektívum a perfektívum dve gramémy jednej lexémy alebo **dve samostatné lexémy**?

1. Je **prefixálna perfektivizácia**, resp. perfektivizácia sufixom *-núť* synonymným vidovým prostriedkom tak ako vidová sufixácia a vidová transflexia?

- **vidová prefixácia nie je súčasťou vidotvorby – úzke chápanie vidovej korelácie** – rozhodujúci je tu formálny príznak – sufixácia a transflexia (Isačenko, 1960)
- **vidová prefixácia sa podieľa na vidotvorbe – širšie chápanie vidovej korelácie** (Kopečný, 1962; Sekaninová, 1980; Sokolová, 1999, 2001, 2009; Jarošová, 2013a, b) – rozhoduje tu lexikálno-sémantický príznak, výber čisto vidového prefixu závisí od sémy imperfektíva, tento prístup vychádza zo všeobecnej taxonómie slovies.

A. Jarošová tu ponúka typy vidových dvojíc – aj prefixálnych – na základe sémantických príznakov slovies – **akcionálne triedy** (vyššia abstrakcia spôsobov slovesného deja).

Formálne prostriedky vidu

- vidová **sufixácia**: *doznieť – doznievať, nabalíť – nabaľovať; dať – dávať, kúpiť – kupovať*
- vidová **transflexia**: *dovariť – dovárať, naberať – nabrať, obschnúť – obschýňať*
- vidová **prefixácia**: *hrkotať – zahrkotať, hroziť – pohroziť, násobiť – vynásobiť/znásobiť; balamutiť – obalamutiť/pobalamutiť/zbalamutiť*

M. Sokolová (2009, 2013):

- vidová **desufixácia** (trunkácia), resp. **transsufixácia**:
odbehnúť – odbiehať/odbehovať/odbehávať/odbehúvať
- vidová **deprefixácia**: *pocínovať → cínovať* („potiahnuť cínom“ → „poťahovať cínom“)
zdivieť → divieť („stať sa divým“ → „stávať sa divým“)

2. Sú imperfektívum a perfektívum **dve gramémy** jednej lexémy alebo **dve samostatné lexémy**?

Pri formálnej – lexikografickej – prezentácii vidovej korelácie uplatňuje A. Jarošová **stratodeskriptívny prístup** – status jednotky závisí od stupňa abstrakcie, na ktorom sa jednotka opisuje:

- Úroveň **lexie** (konkrétneho významu) a **kontextovej lexie** (variant lexie podmienený kontextom) – imperfektívum a perfektívum ako dve gramémy jednej lexémy: *padali aj krúpy – padli aj krúpy*, ALE {L} *padal dážď x *padol dážď*

Ako lema (základný tvar) môže vystupovať:

„**hyperlexia**“ typu *padat^a/padnúť^a*, *dať^a/dávať^a* – obidva vidové tvary

derivačne primárna forma (*padat', dať'*)

- Úroveň **lexémy** ako konštruktú so všetkými lexiami a gramatickými tvarmi – dve lexémy, lebo nedochádza k totožnosti jednotlivých významov.

II. Ako lexikograficky zachytiť **vidovú koreláciu v polysémických heslách?**

Vidové korelácie sa zachytávajú:

Na úrovni lexémy – pri jednovýznamovom slovese – týka sa oboch členov vidovej korelácie – **VIDOVÁ SYMETRIA**

dohustiť -tí -tia *dohust' / dohusti!* -
til -tiac -tený -tenie dok. (čo) ►
hustením doplniť na potrebnú
mieru: *Dal nabiť batériu a dohustil*
pneumatiky. [H. Zelinová] ▷
nedok. ↗ **dohusťovať**

dohusťovať -ťuje -ťujú -ťuj! -ťoval -
ťujúc -ťujúci -ťovaný -ťovanie nedok.
(čo) ► hustením dopĺňať na
potrebnú mieru: *presné*
dohusťovanie pneumatík predlžuje
ich životnosť ▷ dok. ↗ dohustiť

Na úrovni lexémy – pri polysémickom slovese, ak si vidovo korelujú vo všetkých významoch – týka sa oboch členov vidovej korelácie – **VIDOVÁ SYMETRIA**

namrznúť -zne -znú -zol -zla -znúc -znutý -
znutie dok. **1.** ► (o mraze) pokryť povrch
niečoho vrstvou ľadového povlaku; (o
povrchu) zmeniť sa na námrazu; syn.
primrznúť: *na chodníkoch namrzol sneh; cesta
je nebezpečne namrznutá; Koľko ich
[ľadovcov] vo dne ubudlo, toľko v noci na ne
namrzlo.* [M. Chudík]

2. ► podľahnúť negatívnemu vplyvu mrazu,
trocha zmrznúť; syn. omrznúť: *ovocie nesmie
n.; znížiť riziko namrznutia drevín; zemiaky
treba správne uskladniť, aby nenamrzli; Aj
mrazuvzdorné rastliny môžu počas tuhých
mrazov namrznúť.* [HN 2004]

▷ nedok. ↗ **namrzať**

namrzať -za -zajú -zal -zajúc -zajúci -zanie
nedok. **1.** ► (o mraze) pokrývať povrch
niečoho vrstvou ľadového povlaku; (o povrchu)
meniť sa na námrazu; syn. mrznúť, zamrzať:
*zamedziť namrzaniu skiel automobilu; pri
náhlom ochladení cesty nebezpečne namrzajú;
kúpiť si mrazničku, ktorá nenamrza; mrholenie
začalo namrzať; vodičov ohrozoval namrzajúci
dážď*

2. ► podliehať negatívnemu vplyvu mrazu,
stávať sa zmrznutým: *zemiaky na balkóne
začali n.; treba zabrániť namrzaniu rastlín; V
postihnutej oblasti namrzajú a trhajú sa drôty
elektrického vedenia.* [HN 2010]

▷ dok. ↗ **namrznúť**

Na úrovni lexie – pri polysémicky rozličných slovesách – týka sa len jedného člena vidovej korelácie (**lakovať**) – **VIDOVÁ ASYMETRIA**

lakovať -kuje -kujú -kuj! -koval -kujúc -kujúci -kovaný -kovanie nedok. **1. (čo) ► natierať povrch niečoho lakom al. iným špeciálnym prípravkom (na jeho ochranu a zlepšenie vzhľadu), nanášať lak: l. nábytok, karosériu; lakované plochy vozidla; ženy si lakujú nechty; l. si vlasy sprejovať si vlasy lakom kvôli trvanlivosti (a väčšiemu objemu) účesu**

2. hovor. expr. (koho) ► uvádzať niekoho do omylu, klamať, zavádzať: nedať sa l.; čo nás lakujete?; To som zvedavý, nakoľko zasa lakuješ svojho otca. [L. Ballek]

■ fraz. *lakovať niečo naružovo* vedome robiť niečo lepším, ako je, prikrášľovať, idealizovať niečo

▷ **dok. k 1** ↗ **nalakovať**

nalakovať -kuje -kujú -kuj! -koval -kujúc -kovaný -kovanie dok. (čo (komu)) ► **natrieť povrch niečoho lakom al. iným špeciálnym prípravkom (na jeho ochranu a zlepšenie vzhľadu), naniest' lak: prebrúsiť a n. dlážky, parkety, lišty popri stenách; natupírovať a n. (si) vlasy nasprejovať lakom; Niekedy namaľovala sestre pery rúžom a nalakovala jej načerveno nechty. [G. Rothmayerová] ▷ nedok. ↗ **lakovať****

Na úrovni lexie – môžu byť k jednotlivým významom rozličné vidové koreláty – **vidové varianty**

ostriť -rí -ria -ri! -ril -riac -riaci -rený -renie *nedok.* **1. (čo (čím))** ► robiť, obyč. kovový nástroj, ostrým, ostrejším, schopným dobre rezať, sekať, bodáť a pod.; *syn. brúsiť: o. nože ocielkou; o. motyku; vyklepávať a o. kosu; pilník na ostrenie náradia* **2. (čo)** ► robiť na niečom ostrý, špicatý hrot, obyč. strúhaním: *túto ceruzku netreba o.; [...] Majo ostril palice, na ktoré sme si napichovali špekáčky. [Z. Šulajová]* **3. opt., fot. (na čo; ako)** ► zameriavať zaostrovací bod na tú časť fotografovanej scény, ktorá má mať ostré, zreteľné obrysy; *syn. zaostrovať: o. na stredový bod; o. do diaľky; na pohybujúci sa objekt sa ťažko ostrí; prepnúť objektív do režimu manuálneho ostrenia; fotoaparát má automatické ostrenie obrazu* **4. (čo; kam; ø)** ► zameriavať zrak na niečo; usilovať sa ostro, zreteľne zrakovo vnímať: *o. zrak, pohľad upriamovať pohľad, pozornejšie sa dívať; ostril som očami a snažil sa zistiť, kto kráča oproti nám; Kto z týchto blízkych, a predsa cudzích ľudí bol schopný spáchať zločin? Ostril na tváre. [M. Hvorecký]* **5. expr. zried. (čo)** ► cvičením, vzdelávaním robiť dokonalejším, cibriť: *Popisovanie cesty akoby mi ostrilo vnímanie. [D. Dušek]; Pochybnosti ostria um a ženú vývoj vpred. [HN 2004]* **F** *fraz. ostriť si jazyk na niekoho chystať sa povedať niekomu niečo nepríjemné; ostriť si jazyk na niekom rozprávať sa s niekým ostrým, razantným spôsobom; ostriť si pero pripravovať sa písať o niečom; ostriť si zuby na niečo, na niekoho chystať sa na niečo, strojiť sa na niekoho; ostriť uši/sluch zbystrovať pozornosť* **F** *parem. za mladi sa trň ostrí* od mladosti treba začať s výchovou; *železo sa ostrí železom* na všetko treba použiť vhodný prostriedok ▷ opak. **ostrievať** -va -vajú -vaj: *o. nožnice; najčastejšie ostrievam na stred; dok. k 1, 2 ↗ naostriť, k 2, 3 ↗ zaostriť*

III. Ako vnímať **nadpárové korelácie** a **vidové trojice**?

M. Sokolová (2013), A. Jarošová – M. Sokolová (2013)

Nadpárové korelácie s vidovými **variantmi**:

nalepiť – naliepať/nalepovať

odbehnúť – odbehovať/odbehávať/odbehúvať/odbiehať

červenieť – očervenieť, sčervenieť – !! prefixálne varianty budú samostatne spracované

opajcnúť/opajcovať – opajcovávať

okovať/okuť – okúvať

Vznik kovariantov (nadpárovej korelácie) možno vysvetliť ako výsledok protichodne pôsobiacich faktorov pri distribúcii konkurenčných synonymných vidotvorných prostriedkov sekundárnej imperfektivizácie (Jarošová, 2009; Sokolová, 2011).

Nadpárová korelácia – sufixálne aj transflexné imperfektívum tvoria **vidové varianty** a **nespracúvajú sa samostatne**, ale spolu

nalepiť -pí -pia nalep! -pil -piac -pený -penie
dok. (čo (kam; komu)) ► pomocou lepidla,
lepiacej hmoty pripevniť materiál na nejakú
plochu; syn. prilepiť: *n. tapety, plagáty na
steny; n. si na dvere menovku; n. zákazníčke
umelé nechty; n. si do zošita obrázky kvetov;
pod nos si nalepil fúzy; známku treba n. vpravo
hore; Keď som začal šoférovať, napísal mi otec
svoje šoférske desatoro, ktoré nalepil na
prístrojovú dosku. [Š. Luby]; Predtým než si na
sklo nalepíte novú diaľničnú známku, odstráňte
si tú starú. [HN 2008] ▷ nedok. ↗ **naliepať**,
nalepovať*

nalepovať -puje -pujú -puj! -poval -pujúc -pujúci
-povaný -povanie, **naliepať** -pa -pajú -paj! -pal -
pajúc -pajúci -paný -panie nedok. (čo (na čo; do
čoho; komu)) ► pomocou lepidla al. lepiacej
hmoty pripevňovať niečo niekam, lepiť; syn.
prilepovať, priliepať: *n. známky na obálky; n.
samolepky na hotové výrobky; vystrihuje a
nalepuje do zošita všelijaké obrázky; naliepa
zákazníčke umelé nechty, mihalnice; diaľničná
nálepka sa nalepuje z vnútornej strany do
pravého horného rohu čelného skla; Nová moc si
oblúbila pestré plagáty, ktoré sa naliepali po
meste pri každej príležitosti. [L. Ballek]; Niekedy
autor používa koláž - naliepa na maľby
pohľadnice, obrázky z tlače, listy stromov. [Sko
1986] ▷ dok. ↗ **nalepiť***

Vidové trojice

vznikajú, keď brzdiaci mechanizmus vo vidovej korelácii nefunguje ako pri type *písať – napísať – *napisovať* (Jarošová – Sokolová, 2013):

plniť → **naplniť** → *naplňat'/naplňovať*

rušiť → **vyrušiť** → *vyrušovať*

viniť → **obviniť** → *obviňovať*

silniť ← **zosilniť** → *zosilnievať*

montovať – dok. k 1 *zmontovať*/ k 2 ***namontovať***

montovať → **namontovať** → *namontovávať/namontúvať*

Jedno imperfektívum je periférnejšie ako druhé. Vidové trojice sa rozkladajú na vidové dvojice (*montovať* – k 1 *zmontovať*, *montovať* – k 2 *namontovať*, *namontovať* – *namontovávať/namontúvať*).

Vidová trojica – primárne (*montovať*) a sekundárne imperfektívum (*namontovávať/namontúvať*) tvoria **vidové synonymá**, nie vidové varianty, preto sa **spracúvajú samostatne**

montovať -tuje -tujú -tuj! -toval -tujúc -tujúci -tovaný -tovanie nedok. <fr.> **1.** i tech. (čo) ► zostavovať, skladať (strojové, prefabrikované) časti al. dielce do jedného funkčného výrobku, stavebného al. strojového celku: *m. vozidlá; m. kuchynskú linku; m. nosnú oceľovú konštrukciu haly; firma na montovanie domov; vyrábajú a montujú celé strojové zariadenia; Pri prvom zložení postele bolo všetko v poriadku, ale keď som ju montoval druhýkrát, začali sa niektoré časti kývať.* [HN 2008]
2. (čo (kam; kde)) ► pripájať, pripevňovať obyč. nejaké zariadenie na nejaké miesto, inštalovať: *m. kľúčku na dvere; m. policu na stenu; m. svietidlá v byte; m. vodomer na odberné miesto; do objektov sa montuje podlahové kúrenie*
▷ dok. k 1 ↗ **zmontovať**, k 2 ↗ **namontovať**

namontovávať, namontúvať -va -vajú -vaj! -val -vajúc -vajúci -vaný -vanie nedok. zried. (čo kam) ► pripájať, pripevňovať, obyč. nejaké zariadenie na niečo, na nejaké miesto, montovať, primontovávať: *n. antény na strechy; n. na radiátory merače tepla; čo to tam namontovávaš?; technik namontúval diaľkové ovládanie k centrálnemu uzamykaniu auta; miniatúrne hodinky začali n. aj do brošní* ▷ dok. ↗ **namontovať**

namontovať -tuje -tujú -tuj! -toval -tujúc -tovaný -tovanie dok. (čo (kam; kde)) ► pripojiť, pripevniť, obyč. nejaké zariadenie na niečo, na nejaké miesto, nainštalovať, primontovať: *n. na lyže viazanie; n. do kúpeľne nové batérie; dať si n. na okná žalúzie; n. na budovu bezpečnostné kamery; n. k bráne zvonček; čo za súčiastku ste mi to namontovali do motora?; Mal na aute namontované tri klaksóny.* [L. Ballek]; *Všetci boli natešení po správach, že sa namontujú nové radiátory a bude sa s najvyššou prísnosťou dozerať na údržbu.* [J. Johanides] ▷ nedok. ↗ **montovať, namontovávať, namontúvať**

Vidovo-slovotvorné hniezdo

VIDOVÁ ASYMETRIA – obe perfektíva sú v **komplementárnom**, a nie konkurenčnom vzťahu (ide o opačnú vidovú trojicu – jedno imperfektívum a dve perfektíva):

hodiť → **odhodiť** → **odhadzovať** → *poodhadzovať*

→ *hádzat'* → **odhádzat'** → **odhadzovať** → *poodhadzovať*

odhodiť – odhadzovať

odhodiť -dí -dia odhod'! -dil -diac -dený -denie dok. **1.** (čo, koho (odkiaľ; kam)) ► pustením z ruky umiestniť niečo, niekoho preč od seba, vrhnúť niečo, niekoho od seba: o. tašku do kúta; súpera od seba nešetrne odhodil; Nepríčetne som odhodil prikrývky a odokryl si tvár i krk. [M. Hvorecký]; Matej, stoj! Odhod' zbraň! [P. Jaroš] **2.** (čo, koho (kam)) ► (o inej ako ľudskej sile) uviesť do prudkého pohybu smerom od zdroja: tlaková vlna ma odhodila k stene; náraz vozidlo odhodil a otočil okolo vlastnej osi; neos. auto odhodilo po zrážke na opačnú stranu; neos. Silno narazili hlavou do stropu lietadla a potom ich odhodilo na dlážku. [Sme 1997] **3.** (čo (kam)) ► zbaviť sa niečoho nepotrebného, obyč. nefunkčného al. nechceného, zahodiť: o. zápalku, ohorok na zem; o. staré noviny, papier do kontajnera; Ešte raz napľul na kameň a s hnusom ho odhodil do trávy. [V. Šikula] **4.** expr. (čo, zried. koho) ► (o psychickej stránke človeka) odmietnuť niečo, prestať dodržiavať zvyky, zásady a pod., zbaviť sa niečoho, niekoho, oslobodiť sa od niečoho, od niekoho: o. ilúzie, ostych, škrupule, pretváрку; odhodil všetky zábrany; pren. Mysel' ma neposlúcha, chcem odhodiť Faidru od seba, chcem sa na ňu trvalejšie hnevať, nejde mi to. [L. Ťažký] **5.** fraz. expr. odhodiť niekoho ako handru pohrnúť niekým; odhodiť barly vyzdravieť; odhodiť masku a) prestať sa pretvarovať b) prejaviť vlastný názor al. city ► nedok. **odhadzovať**

odhadzovať -dzuje -dzujú -dzuj! -dzoval -dzujúc -dzujúci -dzovaný -dzovanie nedok. **1.** (čo, koho (odkiaľ; kam)) ► pustením z ruky al. hodením dávať, umiestňovať (preč) od seba: o. nohami paplón; rúbal, odhadzoval haluz za haluzou; v rýchlosti odhadzuje klobúk na vešiak a usadí sa; zamierili priamo k východu, odhadzujúc každého z cesty; vojaci odhadzovali zbrane a utekali z bojiska; Sestrám vytrháva z rúk injekcie a odhadzuje ich do kúta. [M. Zelinka]; pren. mesto odhadzuje zo seba starú škrupinu stagnácie [I. Kusý] zbavuje sa **2.** šport. odhadzovať puk (v ľadovom hokeji) situácia, keď hráč hokejkou strieľa puk od seba, zbavuje sa ho, nerozohráva, neútočí na súperovu bránku **3.** (čo (kam; čím)) ► hádzaním ručne al. na to určeným nástrojom, zariadením postupne odstraňovať z určitého miesta (všetok) materiál al. (všetky) predmety, odpratávať: o. tehly na kopu; lopatou o. zeminu, uhlie; o. vidlami slamu; cestné frézy odhadzujú sneh, aby sprístupnili cesty do obcí **4.** (čo, koho (kam)) ► (o inej ako ľudskej sile) uvádzať do prudkého pohybu smerom od zdroja: zadné kolesá auta odhadzujú spršku kameňov; [...] tlaková vlna náhleho výbuchu ma pri stlačení spúšťa odhadzuje. [M. Krajňak]; neos. nárazy vetra boli také silné, že nás odhadzovalo do strán **5.** (čo (kam)) ► zbavovať sa niečoho nepotrebného, obyč. nefunkčného al. nechceného: o. kôstky z čerešní; o. smeti, odpadky vynášať, upratovať; obnosené šaty odhadzuje do kontajnera; napchával si fajku, zápalky odhadzoval do prachu; neodhadzujte obal zo sladkostí, ohorky na zem!; pren. leto je čas, keď odhadzujeme oblečenie začíname nosiť oblečenie, ktoré nezakrýva viaceré časti tela; pren. [...] ľudské spoločenstvo odkladá, odhadzuje použitých bratov, zúfalo už nepotrebných ľudí [...] [I. Kadlečík] **6.** expr. (čo) ► (o psychickej stránke človeka) odmieťať zvyky, zásady a pod., zbavovať sa niečoho, oslobodzovať sa od niečoho: strácať zábrany a o. konvencie; o. strach, zlosť; o. spomienky na vojnu; pren. Nie je náhodou, že tak radi svoje krpce odhadzujeme, krpce, za ktoré sa hanbíme [...]. [V. Šikula] zakrývame prostý pôvod ► dok. k 1, 3 – 5 ► **odhodiť**, k 2 ► **odhádzat'**

odhádzať – odhadzovať

odhádzať -hádže -hádžu odhádz! -
hádzal -hádzuc -hádzaný -hádzanie
dok. 1. (čo (kam; čím)) ► hádzaním
ručne al. na to určeným nástrojom,
zariadením postupne odstrániť z
určitého miesta (všetok) materiál al.
(všetky) predmety, odpratať: o. hlinu,
piesok; v zime treba o. sneh; odhádz
tie kamene nabok!; cesta bola
odhádzaná, ale zľadovatená zbavená
snehu; Zahúkali mi dvere zeminou,
no odhádzal som to vyštrbenou
lopatou. [V. Šikula] 2. šport. profes.
(čo) ► zúčastniť sa na športovom
stretnutí, pri ktorom sa niečím hádže
(atletika, hádzaná, bejzbal): o. štyri
pokusy; nadhadzovačka odhádzala
zápas spoľahlivo; ako prví si svoje
odhádzali diskári ▷ nedok. k 1 ↗
odhadzovať

odhadzovať -dzuje -dzujú -dzuj! -dzoval -dzujúc -dzujúci -dzovaný -dzovanie nedok. 1. (čo, koho
(odkiaľ; kam)) ► pustením z ruky al. hodením dávať, umiestňovať (preč) od seba: o. nohami
paplón; rúbal, odhadzoval haluz za haluzou; v rýchlosti odhadzuje klobúk na vešiak a usadí sa;
zamierili priamo k východu, odhadzujúc každého z cesty; vojaci odhadzovali zbrane a utekali z
bojiska; Sestrám vytrháva z rúk injekcie a odhadzuje ich do kúta. [M. Zelinka]; pren. mesto
odhadzuje zo seba starú škrupinu stagnácie [I. Kusý] zbavuje sa ⑦ šport. odhadzovať puk (v
ľadovom hokeji) situácia, keď hráč hokejkou strieľa puk od seba, zbavuje sa ho, nerozohráva,
neútočí na súperovu bránku 2. (čo (kam; čím)) ► hádzaním ručne al. na to určeným nástrojom,
zariadením postupne odstraňovať z určitého miesta (všetok) materiál al. (všetky) predmety,
odpratávať: o. tehly na kopu; lopatou o. zeminu, uhlie; o. vidlami slamu; cestné frézy odhadzujú
sneh, aby sprístupnili cesty do obcí 3. (čo, koho (kam)) ► (o inej ako ľudskej sile) uvádzať do
prudkého pohybu smerom od zdroja: zadné kolesá auta odhadzujú spršku kameňov; [...] tlaková
vlna náhleho výbuchu ma pri stlačení spúšte odhadzuje. [M. Krajňak]; neos. nárazy vetra boli také
silné, že nás odhadzovalo do strán 4. (čo (kam)) ► zbavovať sa niečoho nepotrebného, obyč.
nefunkčného al. nechceného: o. kôstky z čerešní; o. smeti, odpadky vynášať, upratať; obnosené
šaty odhadzuje do kontajnera; napchával si fajku, zápalky odhadzoval do prachu; neodhadzujte
obal zo sladkostí, ohorky na zem!; pren. leto je čas, keď odhadzujeme oblečenie začíname nosiť
oblečenie, ktoré nezakrýva viaceré časti tela; pren. [...] ľudské spoločenstvo odkladá, odhadzuje
použitých bratov, zúfalo už nepotrebných ľudí [...] [I. Kadlečík] 5. expr. (čo) ► (o psychickej stránke
človeka) odmieťať zvyky, zásady a pod., zbavovať sa niečoho, oslobodzovať sa od niečoho: strácať
zábrany a o. konvencie; o. strach, zlosť; o. spomienky na vojnu; pren. Nie je náhodou, že tak radi
svoje krpce odhadzujeme, krpce, za ktoré sa hanbíme [...]. [V. Šikula] zakrývame prostý pôvod ▷
dok. k 1, 3 – 5 ↗ **odhodiť**, k 2 ↗ **odházať**

- M. Sokolová – pri vidovej korelácii je dôležitá primárnosť – sekundárnosť formy. Primárne môžu byť imperfektíva (*robiť, čítať*) aj perfektíva (*kúpiť, chytiť*). Sekundárne môžu byť imperfektíva (*robiť – vyrobiť – **vyrábať***) aj perfektíva (*robiť – **vyrobiť***).
- Primárne formy sú frekventovanejšie a frekvencia napomáha určiť smer vidotvorby.
- „Verbálny aspekt je lexikálno-gramatická kategória, preto smer vidotvorby je nadradený nad nepríznakovosťou imperfektíva.“ (Sokolová, 2013, s. 137)

IV. Ako rozlíšiť **prekrývanie sekundárnych imperfektív a frekventatív?**

Frekventatíva

- násobené slovesá – distributíva (*ponavštevovať*), indeterminatíva (*lietať, chodiť*)
- sú to imperfektíva tantum (IT)
- formálny ukazovateľ:
 - sufixácia:** -v-, -áv-/-iav-/-av-, -iev-, -úv-, ?-ov-: *bývať, mávať, kašliavať, kráčať, mastievať, dopadúvať, dobehávať/?dobehovať/dobehúvať*
 - transflexia/ ?transufixácia:** *pásť – pásať; d'akovať – d'akúvať, nocovať – nocúvať*
- sú motivované primárnymi (*dunieť → dunievať*), sekundárnymi imperfektívami (*opieť → opekať → opekávať*), biaspektuálnymi slovesami (*obetovať → obetúvať/obetovávať*)?
- v SSSJ sa hniezdujú pri imperfektíve

Prekrývanie homonymných morfém

do-čes-a:t' – do-čes-áv-a:t'

modifikačná morféma imperfektív

pad-a:t' – pad-áv-a:t'

derivačná morféma frekventatív

!!!

nedok. *o-pad-a:t'² – nedok. o-pad-áv-a:t'²* derivačná morféma imperfektíva
(o hladine = klesať)

do-roz-um-ie:t' sa – do-roz-um-iev-a:t' sa

modifikačná morféma imperfektív

ostr-i:t' – ostr-iev-a:t'

derivačná morféma frekventatív

do-bud-ov-a:t' – do-bud-úv-a:t'

modifikačná morféma imperfektív

do-pad-a:t' – do-pad-úv-a:t'

derivačná morféma frekventatív

Frekventatívum:

dok. *opieť* – nedok. *opekať* – opak. *opekávať*

Zdanlivé frekventatívum:

dok. *odrieť*² – nedok. *odrieť*², *odriekavať*² – ak zdanlivé frekventatívum vie vyjadriť aktuálnu procesualnosť, tak to nie je frekventatívum, ale len imperfektívum

opekať -ká -kajú -kaj! -kal -kajúc -kajúci -kaný -kanie
nedok. **1.** (čo) ► pripravovať, pieť jedlo na povrchu, zvonka pôsobením vysokej teploty, často na priamom, otvorenom ohni: o. *mäso, slaninku, kukuricu*; o. *hrianky*; *huby opekáme na oleji, na miernom ohni*; *ryžu opekajte na cibulke tri minúty*; *večer si opekali na ohníku zemiaky*; *jahňacina opekaná na masti*; *Zeleneč vzal ražeň. S cigarou v zuboch opekál pstruha*. [J. Balco] **2.** hovor. ► zúčastňovať sa na posedení v prírode, pri ktorom sa pripravuje jedlo, obyč. mäso, na ražni al. na grile: *ľudia sem chodia na chaty alebo o.*; *v záhrade si opekáme a spievame*; *Rád relaxujem aj v spoločnosti svojich rovesníkov, najčastejšie pri ohni, kde sa opeká, popíja víno a hrá na gitare*. [Slo 2008] **3.** hovor. expr. (čo) ► vystavovať pôsobeniu slnečných lúčov, opaľovať: o. *si tvár*; *slnko nám opeká telo do bronzova*; *pri mori sa máčame v slanej vode, opekáme pokožku* ▷ opak. **opekávať** -va -vajú -val: *na ohnisku opekával kukuricu*; dok. k 1, 3 ↗ **opieť**

odrieť² -ka -kajú -kaj! -kal -kajúc -kajúci -kaný -kanie, **odriekavať**² -va -vajú -vaj! -val -vajúc -vajúci -vaný -vanie nedok. (čo) ► jednotvárne, monotónne, mechanicky opakovať, prednášať al. recitovať osvojený text: o. *báseň monotónnym hlasom*; o. *si nahlas celé pasáže románu*; o. *si slová prísahy*; *odriekanie ruženca*; [...] *z ničoho nič začal odriekavať detskú riekanku*. [V. Šikula]; *Keď odriekavali modlitbu za nebohého, on jediný to neurobil*. [Š. Letz]; *Ty to vieš odrieť ako otčenáš, doktorko*. [LT 1998] rýchlo a bezchybne ▷ dok. ↗ **odrieť**²

- Charakteristický znak frekventatív:
nevedia vyjadriť aktuálny prítom, neaktuálnosť prechádza často do
uzuálnosti – M. Ivanová (2006) – relativizujú výpoveď: *výpredaje bývajú
začiatkom roka* = zvyknú byť

A. Jarošová – interná konzultácia:

„Skutočné opakovacie sloveso však obidve funkcie [procesuálnosť aj opakovanosť]
nerealizuje. Nemôže byť procesuálne: **momentálne robievam polievku, *práve
teraz volávam domov*. Pohybové slovesá sú trocha špecifické. **Pri pohybovom
slovese *obehávať* ide tiež primárne o nedokonanosť** [...]. *Odriekavať* môže
vyjadrovať procesuálnosť, takže **nejde o skutočné opakovacie sloveso** (derivované
len so zreteľom na túto funkciu). Popri procesuálnosti môže vyjadrovať aj
opakovanosť. To je normálne. Takže ešte trocha inak: ak by bolo skutočné
opakovacie, nemohlo by sa povedať: *práve odriekavala ruženec/zdravasy, keď
vtom...; keď odriekavali modlitbu za nebohého, tak on mlčal.*“

Výhody a nevýhody hniezdovania/odkazovania so zreteľom na vid

Pri slovesách sa hniezdujú iba frekventatíva a vždy len pri imperfektívnom hesle – motivante

Hniezdovanie je slovotvorná informácia. V 1. zv. sa pôvodne plánovalo pri slovesách uvádzať inventár prefixov (aj s reflexívnymi prvkami), s ktorými sa heslové sloveso spája, ako napr. v Slovníku spisovného jazyka českého (1989). Nakoniec sa od toho upustilo. Dôvody:

- prefixy – slovotvorná informácia osobitného typu. Pri substantívach sú prihniezdované napr. deminutíva, augmentatíva a prechýlené – nespracúvajú sa už na inom mieste. Odkaz na prefixy, ktorých derivát by bol spracovaný inde
- problém odlíšenia čisto vidotvorného a lexikálneho prefixu a otázka a či vidotvorný prefix zopakovať pri inventári prefixov: *mliet'* – dok. k 1 *zomliet'*; predp. *do-*, *na-*, *po-*
- všetky prefixálne slovesá so zachytenými prefixmi by sa museli spracovať, ale nie pri všetkých bol/je dostatočný materiál a mnohé sú potenciálne
- spájateľnosť slovesa s prefixmi sa neuvádzala vo vzťahu k lexiám základového slovesa, ale vo vzťahu k lexéme ako celku. Problém pri metaforických lexiách prefixálnych slovies: *maľovať* – *zmaľovať* „zbiť niekoho“
- pri sekundárnych imperfektívach by sa mal registrovať aj distributívny prefix s vysokou potenciálnosťou, ale slabou doložitelnosťou: *odpiľovať* – *poodpiľovať*, *vláčiť* – *podovláčať*

V. Ako rozlíšiť **vid biaspektuálneho slovesa (BI)** v konkrétnom kontexte? Ako sa utvára vidový korelát pri ich adaptácii?

- BI má dve homonymné paradigmy – imperfektívnu a perfektívnu (Veselý, 2008)

M. Sokolová (2009, 2010) – prelínanie gramém:

kontaminuje – prítomnosť imperfektíva aj syntetické futúrum perfektíva

začne kontaminovať – imperfektívum

bude kontaminovať – analytické futúrum imperfektíva

skontaminuje – perfektívum aj syntetické futúrum

BI majú zmysel len ako adaptačný medzistupeň medzi prevzatými imperfektívami tantum (IT) a VD, preto domáce BI neexistujú (???)

venovať sa a *venovať* – stotožnenie dvoch lexém, z ktorých je jedna nedok. *venovať sa* (= obracať pozornosť na niečo) a druhá dok. *venovať* (= darovať)

hodiť sa 1. vrhnúť sa niekam – dokonavé, 2. byť vhodný – nedokonavé

SSSJ – iné ne/domáce:

čarať (maď. ~ slovan.), *menovať*, *obetovať*, *obetovať sa*, *očuť*, *odčítať*^{1, 2}, *oplášťovať*, *opätovať*

odčítať ¹ -ta -tajú -taj! -tal -tajúc -taný -tanie dok. **1.** i nedok. i mat. (čo (od čoho; z čoho); ∅) ► odoberať, odobrať z istého množstva nejakú časť; určovať, určiť rozdiel medzi dvoma číslami zmenšením menšenia o menšiteľa; syn. odpočítavať, odpočítať, odratúvať, odrátať; op. sčítovať, sčítať: *učiť sa sčítať a o.; o. 2 od 27; o. si z daní časť nákladov; žiaci odčítali na tabuli i v zošitoch; z výslednej sumy živnostník odčíta svoje reálne výdavky; po zaslaní SMS bude z predplateného kreditu odčítaná suma za parkovanie* **2.** zastaráv. (čo, zried. koho) ► počítaním zistiť, určiť počet, spočítať, zrátať: o. košele, vreckovky potrebné na cestu; o. vydaný počet hlasovacích lístkov; *priložil pravítko a odčítal dieliky – jeden, dva, tri centimetre* **3.** zastaráv. (čo (komu)) ► rátať, počítajúc dať, vyplatiť, odrátať, odpočítať¹: *odčítal synovi na dlaň desať bankoviek; Správca mi peniaze odčítal na ruku, ale sto korún si nechal za ich opatrovanie. [L. Ťažký]; Až keď som jej škaredo vynadala, odčítala mi zopár mariek, akoby cedila vlastnú krv. [K. Lászlová]* **4.** i nedok. obyč. v spojení ak odčítam, ak odčítame (čo) ► ak nerátam(e), nezarátam(e) niečo, ak odhliadam(e), odhliadnem(e) od niečoho: *ak odčítame politicky zafarbené nadácie, tak v treťom sektore zväčša máme občianske združenia; ak odčítame niekoľko pozerateľných dokumentov, potom táto stanica v podstate nemá čo ponúknuť; hodnota vyjadrujúca podstatu vystaveného diela je veľmi relatívna, ak odčítame vonkajšie atribúty* ▷ nedok. k 2, 3, k 1 i ↗ **odčítovať¹, odčítavať¹**

Naše ťažkosti pri BI

- identifikácia BI a perfektívnej formy v BI, lebo je akoby prekrytá imperfektívnou formou. BI sa najčastejšie prejavuje v préterite – indikuje perfektívny dej:

Skôr imperfektívum:

*Takto **sa kreovala** globálna korporácia.*

Skôr BI:

*Žánre detskej literatúry **sa** v spoločnosti **kreovali** a kreujú práve tak, ako sa v nej tvorí i detstvo.*

- hľadanie pomôcok, kontextu, gramatických tvarov, sémantickej charakteristiky
- reflektovanie prefixálneho/sufixálneho vidového korelátu a výber prefixu

Overenie BI

1. prostriedky signalizujúce **imperfektívum**:

- ne/aktuálny prízent: *Samotné Donovaly čoraz viac trpia hlukom a znečisťovaním ovzdušia, splašky z cesty **kontaminujú** okolitú pôdu a ich priesaky ohrozujú vodný zdroj v hydrogeologickom vrte.*
- činné prízestie prítomné: *Medzi závažné faktory **kontaminujúce** med patrí aj výskyt baktérie Clostridium botulinum.*
- analytické futúrum: *Z tohto dôvodu je potrebná pravidelná výmena, inak po určitom čase bude používanie opotrebovaného uhlíkového filtra mať opačný účinok a vodu **bude kontaminovať**.*
- spájateľnosť s fázovými slovesami: *Tento štiepny proces vyúsťuje do výroby stoviek rádioaktívnych prvkov, ktoré už **začínajú kontaminovať** potravinový reťazec.*
- participiálne pasívum má význam pasíva: *Definitívny hostiteľ sa nakazí spásaním vegetácie **kontaminovanej** infikovanými roztočmi.*

Overenie BI

2. prostriedky signalizujúce **perfektívum** (ťažšie overiteľné):

- prítom je zameraný do budúcnosti: *Ľudia mali strach, že [zvieracia krv] **kontaminuje** podzemnú vodu.*
- byť + participiálne pasívum je takmer neobmedzené a má skôr význam rezultatíva: *Ryby na Zemplínskej šírave **sú kontaminované** škodlivinami, nebezpečnými pre ľudské zdravie.*

M. Sokolová (2010)

- ak sa od (cudzieho) slovesa dá utvoriť pasívne participium, je to skôr BI ako IT
- statické slovesá/významy sú vždy IT, procesné častejšie IT, akčné sú BI alebo VD

Stupňovitá adaptácia BI

M. Sokolová (2010)

IT/PT → BI → BI + VD (prefixálny korelát je málo frekventovaný: *folklorizovať – sfolklorizovať, motorizovať – zmotorizovať*) → **VD** (prefixálny korelát je frekventovanejší, vtedy sa BI prehodnotí na imperfektívum a prefixálny korelát na perfektívum: *aktivizovať – zaktivizovať, bankrotovať – zbankrotovať*)

Rozličné hodnotenie tých istých lexém vysvetľuje autorka tým, že do slovníkov sa dostávali na rozdielnom stupni adaptácie (I. fáza – IT/PT, II. fáza – BI, IIIa., III.b fáza – VD)

Postupná špecifikácia aspektovej hodnoty v rámci významovej štruktúry

Janočková (2011):

- BI môžu zostať BI (*importovať, inšpirovať, kvalifikovať...*) alebo sa prehodnotiť na nedokonavé alebo dokonavé:

improvizovať

BI (SSJ, PSP, KSSJ, SCS) → nedok. (SSSJ)

harpúňovať

BI (SCS) → nedok. (SCS, PSP, SSSJ)

- Nedokonavé lexie sa môžu zmeniť na VD (*improvizovať – zimprovizovať*) alebo ostať IT – statické významy (*charakterizovať – 2. význam*)
- BI nevznikajú iba z IT, môžu sa prevziať priamo ako BI (veľa slovies v SSJ ako BI)
- Adaptačný pohyb je buď v smere k → BI: *heroizovať vlastné dejiny* – nedok. (SSJ, SCS) → BI (SSSJ)
- Alebo od BI → (*charakterizovať 2. nedok. význam, akceptovať 2. dok. význam*)

Špecifikácia **IT** v rámci **BI**

Statické významy, ale nie je isté, v akom smere prebiehal pohyb: BI → IT
alebo IT → BI (okrem SCS – 2. význam bol vždy nedok.)

charakterizovať [-t-] -zuje -zujú -zuj! -zoval -zujúc -zujúci -zovaný -zovanie nedok. i dok. (koho, čo) **1.** ► podávať, podať opis podstatných, typických znakov, vlastností osoby al. veci, bližšie určovať, určiť, definovať: *stručne, výstižne ch. osobu, postavu; ch. dielo niekoľkými slovami; situáciu charakterizujem ako kritickú; pokúsili sa ch. dobrého učiteľa; trojuholník charakterizovaný jedným pravým uhlom je pravouhlý trojuholník; Starší profesori sa na Považana ešte pamätali a charakterizovali ho ako nadaného, premýšľavého, no vzdorovitého študenta.* [Š. Žáry]

2. iba v 3. os. nedok. ► byť charakteristický pre niekoho, pre niečo, byť príznačným znakom niekoho, niečoho, vyznačovať sa niečím: *ten prejav ho úplne charakterizoval; starobu často charakterizujú choroby; modernú krajinu charakterizuje vysoký stupeň elektronizácie*

▷ dok. i k 1 ↗ **ocharakterizovať**

Špecifikácia **perfektíva tantum (PT)** v rámci BI

(SSJ – obidva významy BI, SCS – 2. dok.)

akceptovať *-tuje -tujú -tuj! -toval -tujúc -tujúci -tovaný -tovanie nedok. i dok. {lat.}* **1.** *(čo, koho) ► uznávať, uznať za správne, vyhovujúce; prejavovať, prejaviť súhlas s vôľou niekoho; syn. prijímať, prijať: a. požiadavky; a. stanovisko vedenia; a. návrh textu; a. hlavu štátu; akceptovanie ľudí s odlišným svetonázorom; kandidát nie je akceptovaný zahraničnými partnermi; Akceptujem vaše výhrady a chápem ich. [P. Andruška]* **2.** *iba dok. fin. (čo) ► súhlasiť so zaplatením; právoplatne uznať záväzok: a. zmenku, faktúru, inkasný príkaz; a. platbu*

Formálna perfektivizácia/imperfektivizácia BI

1. prefixálna perfektivizácia – najfrekvencovanejšia:

menovať – k 2, 3 i vymenovať; modernizovať – zmodernizovať; marinovať – namarinovať; lustrovať – prelustrovať; konštituovať – skonštituovať; konzervovať – zakonzervovať; expedovať – vyexpedovať; čipovať – očipovať, začipovať; pochrómováť → chrómováť (deprefixácia; M. Sokolová, 2013)

2. sufixálna perfektivizácia: *enterovať – enternúť*

3. sufixálna imperfektivizácia – pri domácich (prefixálnych a prefixálno-sufixálnych) BI:

odčítať² (zisťovať, zistiť stav na stupnici) → odčítavať², odčitovať²

očuť → očúvať

Inverzné: *opláštiť → oplášťovať, odvíriť → odvírovať*

Literatúra

- DANEŠ, F. – HLAVSA, Z.: *Větné vzorce v češtině* (1981)
- DVONČ, L.: *Dynamika slovenskej morfológie* (1984)
- HAŠANOVÁ, J. – JANOČKOVÁ, N.: *Sloveso ako lexikografická výzva* (2011)
- ISAČENKO, A. V.: *Grammaticeskij stroj russkogo jazyka v sopostavleniji s slovackim. Morfologia II* (1960)
- IVANOVÁ, M.: *Valencia statických slovies* (2006)
- IVANOVÁ, M. – SOKOLOVÁ, M. – KYSEĽOVÁ, M. – PEROVSKÁ, V.: *Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe* (2014)
- JANOČKOVÁ, N.: *Slovesá v lexikografickom spracovaní* (2005)
- JANOČKOVÁ, N.: *Spracovanie slovesného vidu v Slovníku súčasného slovenského jazyka* (2008)
- JANOČKOVÁ, N.: *Gramatika v slovníku a slovník (aj) pre gramatiku (na príklade spracovania biaspektuálnych slovies v Slovníku súčasného slovenského jazyka)* (2011)
- JANOČKOVÁ, N.: *Frekventatíva v gramatike a v slovníku* (2012)
- JAROŠOVÁ, A.: *Vidová opozícia a vidová korelácia v slovenčine* (2013a)
- JAROŠOVÁ, A.: *Problém rozsahu vidovej korelácie: zisťovanie možností za hranicami imperfektivizácie a mutácie* (2013b)
- JAROŠOVÁ, A. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J.: *Východiská a zásady spracovania slovníka* (2006)
- JAROŠOVÁ, A. – SOKOLOVÁ, M.: *Existencia a funkcia vidových trojíc v slovenčine* (2013)

Literatúra

- KOPEČNÝ, F.: *Slovesný vid v češtině* (1962)
- Morfológia slovenského jazyka*. Red. Š. Peciar (1966)
- NIŽNÍKOVÁ, J.: *Valenčný slovní slovenských slovies na korpusovom základe* (2006)
- PAULINY, E.: *Slovenská gramatika. (Opis jazykového systému)* (1981)
- PAULINY, E. – RUŽIČKA, J. – ŠTOLC, J.: *Slovenská gramatika*. 5. vyd. (1968)
- POLDAUF, F.: *Spojování s předponami při tvoření dokonavých sloves v češtině* (1954)
- SEKANINOVÁ, E.: *Sémantická analýza predponového slovesa v ruštine a slovenčine* (1980)
- Slovník spisovného jazyka českého*. Hl. red. B. Havránek (1989)
- SOKOLOVÁ, M.: *Aspektológia v Regensburgu* (2001)
- SOKOLOVÁ, M.: *Adaptácia prevzatých slovies v slovenčine* (2009)
- SOKOLOVÁ, M.: *Verbálny aspekt a adaptácia prevzatých slovies v slovenčine* (2010)
- SOKOLOVÁ, M.: *Verifikácia smeru vidotvorby pri deadjektívnych verbách* (2013)
- SOKOLOVÁ, M. – MOŠKO, G. – ŠIMON, F. – BENKO, V.: *Morfematický slovník slovenčiny* (1999)
- SOKOLOVÁ, M. – OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. a kol.: *Slovník koreňových morfém slovenčiny* (3. vyd., 2012)
- VESELÝ, L.: *Testy pro zjišťování vidové hodnoty vidového paradigmatu slovesa (indikátory slovesného vidu)* (2008)

Ďakujeme za pozornosť.

